

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 268/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti M. (Zrt.), Maďarská republika, právne zastúpenej A. s. r. o., B., vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky pod sp. zn. VI/2 Pz 895/12 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti M. (Zrt.) o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. apríla 2013 osobne do podateľne doručená sťažnosť spoločnosti M. (Zrt.), Maďarská republika (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) pod sp. zn. VI/2 Pz 895/12.

Zo sťažnosti vyplýva, že z oznámenia generálnej prokuratúry č. k. VI/2 Pz 895/12-12 z 19. februára 2013 sa sťažovateľ dozvedel, že jeho opakovaný podnet bol odložený bez opatrenia. Podľa generálnej prokuratúry sa v opakovanom podnete namieta, že o neprípustení sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka bolo rozhodnuté hneď po doručení jeho oznámenia bez toho, že by niektorý z účastníkov konania podal návrh na takéto rozhodnutie. Rozhodnutie o neprípustnosti vedľajšieho účasti sťažovateľa bolo odôvodnené tým, že sa nezistilo, že by sťažovateľ mal právny záujem na výsledku sporu v danej veci. Možno vychádzať z toho, že niektorý z účastníkov konania by navrhol rozhodnúť o neprípustnosti vedľajšieho účasti sťažovateľa. Preto podľa generálnej prokuratúry ochrana práv a právom chránených záujmov sťažovateľa nevyžaduje podanie mimoriadneho dovolania.

Podľa názoru sťažovateľa takýmto vybavením opakovaného podnetu na podanie mimoriadneho dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) ako odvolacieho súdu, ktorým sťažovateľ nebol pripustený do konania ako vedľajší účastník, došlo k porušeniu jeho označených práv. Generálna prokuratúra bez akéhokoľvek podkladu či dôvodu prejedlikovala konanie účastníkov konania, keď vychádzala z toho, že aj tak by niektorý z účastníkov konania podal návrh na neprípustenie sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka do konania. Všeobecný súd totiž môže rozhodnúť o neprípustnosti vedľajšieho účasti až na návrh niektorého účastníka konania, k čomu však nedošlo. Generálna prokuratúra nemôže predpovedať konanie účastníkov konania a všeobecný súd nemôže v rozpore so zákonom začať konanie vo veci, ak zákon umožňuje takúto dispozíciu s konaním výlučne len účastníkom konania (§ 93 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku). To znamená, že o prípustnosti vedľajšieho účasti rozhoduje všeobecný súd iba vtedy, ak niektorý z účastníkov konania namietne neprípustnosť jeho vstupu do konania.

Podľa názoru sťažovateľa podanie mimoriadneho dovolania generálnou prokuratúrou je v danej veci jediným opravným prostriedkom proti uzneseniu krajského súdu o neprípustnosti vedľajšieho účasti sťažovateľa. Hoci uznesenie krajského súdu, ktorý v priebehu konania o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa rozhodol o návrhu na neprípustenie vedľajšieho účasti, je uznesením odvolacieho súdu (nie teda

rozhodnutím súdu prvého stupňa), napriek tomu v zmysle ustálenej súdnej praxe a právnej náuky platí, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v priebehu odvolacieho konania o neprípustnosti vedľajšieho účastníctva nemožno podať. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na publikáciu Občanský soudní řád I, II. Praha: C. H. Beck [online], 2009, s. 607. Preto jediným opravným prostriedkom proti rozhodnutiu krajského súdu o neprípustnosti vedľajšieho účastníctva vydanému v priebehu odvolacieho konania je mimoriadne dovolanie.

Keďže jednoročná zákonná lehota na podanie mimoriadneho dovolania uplynula 5. apríla 2013, sťažovateľ dáva do pozornosti ústavného súdu právomoc Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako odvolacieho súdu odpustiť zmeškanie lehoty na podanie mimoriadneho dovolania, a to vzhľadom na ustanovenie § 58 ods. 1 v spojení s ustanovením § 243i ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Sťažovateľ navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaní vedenom generálnou prokuratúrou pod sp. zn. VI/2 Pz 895/12 s tým, aby bolo rozhodnutie generálnej prokuratúry z 19. februára 2013 o vybavení opakovaného podnetu bez opatrenia zrušené a generálnej prokuratúre sa prikázalo o opakovanom podnete znovu konať v súlade so skutkovým a právnym stavom.

II.

Z prípisu generálnej prokuratúry č. k. VI/2 Pz 895/12-12 z 19. februára 2013 adresovaného právnenému zástupcovi sťažovateľa vyplýva, že opakovaný podnet sťažovateľa na podanie mimoriadneho dovolania proti uzneseniu krajského súdu č. k. 3 Co 15/2011-1169 z 5. apríla 2012 sa odkladá bez opatrenia. Uvedeným uznesením krajského súdu bolo v právnej veci navrhovateľa G. L. proti odporcovi – Slovenskej republike – Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky, vedenej Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 18 C 185/2004 rozhodnuté o nepripustení sťažovateľa do konania ako vedľajšieho účastníka na strane navrhovateľa. V podanom opakovanom podnete sa namietalo, že o nepripustení sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka bolo rozhodnuté hneď po doručení oznámenia

sťažovateľa bez toho, že by niektorý z účastníkov konania podal návrh na takéto rozhodnutie. Rozhodnutie o nepripustení vedľajšieho účastníctva sťažovateľa odôvodnil krajský súd tým, že nezistil, že by sťažovateľ mal právny záujem na výsledku sporu v danej veci. Krajský súd zdôvodnil, prečo záujem sťažovateľa nepovažoval za právny záujem v zmysle § 93 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. V tejto súvislosti nebolo zistené nesprávne právne posúdenie. Podľa § 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon, a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie. Vo veci ide o vedľajšie účastníctvo sťažovateľa na strane navrhovateľa, pričom sťažovateľ poukazuje na pohľadávku uplatňovanú voči navrhovateľovi ako povinnému v exekučnom konaní. Preto v danej veci možno vychádzať z toho, že niektorý z účastníkov konania by navrhol rozhodnúť o neprípustnosti vedľajšieho účastníctva sťažovateľa. Vzhľadom na záver krajského súdu o nedostatku právneho záujmu sťažovateľa v zmysle § 93 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku treba dospieť k názoru, že v danej veci nie je naplnená podmienka, podľa ktorej ochrana práv a zákonom chránených záujmov sťažovateľa vyžaduje podanie mimoriadneho dovolania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Jadrom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého krajský súd, ktorý v rámci odvolacieho konania rozhodol o nepripustení sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka, postupoval v rozpore s ustanovením § 93 ods. 3 poslednej vety Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého o prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh (niektorého z účastníkov konania). Keďže takýto návrh žiadnym z účastníkov konania nebol podaný, krajský súd v rozpore so zákonom posudzoval splnenie podmienok na pripustenie sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka v konaní.

Podľa názoru generálnej prokuratúry za rozhodujúcu okolnosť bolo potrebné považovať právny názor krajského súdu, podľa ktorého sťažovateľ nemá právny záujem

na výsledku konania. Práve preto bola tej mienky, že ochrana práv a zákonom chránených záujmov sťažovateľa si nevyžaduje podanie mimoriadneho dovolania.

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry, či už prostredníctvom podnetu, alebo opakovaného podnetu (§ 31 ods. 2 a § 34 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov), pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa takýmto podnetom (podaním) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jeho podnetu (podaniu) vyhověli (mutatis mutandis I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06). Na vyhověnie podnetu fyzických osôb alebo právnických osôb na podanie mimoriadneho dovolania neexistuje právny nárok, t. j. osobe, ktorá takýto podnet podala, nevzniká právo na jeho prijatie, resp. akceptovanie, a teda generálny prokurátor nemá povinnosť takémuto podnetu vyhovieť. Je na voľnej úvahe generálneho prokurátora rozhodnúť o tom, či podá, alebo nepodá mimoriadne dovolanie. Ústavný súd v tejto súvislosti viackrát vyslovil, že oprávnenie na podanie mimoriadneho dovolania nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (I. ÚS 19/01, II. ÚS 176/03, II. ÚS 14/04, I. ÚS 7/04, II. ÚS 407/06, III. ÚS 146/2010, III. ÚS 97/2013).

Z príspevu generálnej prokuratúry o odložení opakovaného podnetu sťažovateľa je zrejmé, že táto dospela k právnenému názoru, podľa ktorého pre nedostatok právneho záujmu v zmysle § 93 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku nie je potrebné na ochranu práv sťažovateľa podať mimoriadne dovolanie. Generálna prokuratúra teda jasne a zrozumiteľne vysvetlila, prečo nepovažovala opakovaný podnet sťažovateľa za dôvodný. Postupovala preto v zmysle právneho názoru, ku ktorému dospela. Nie je pritom rozhodujúce, že sťažovateľ má odlišný právny názor.

Odhliadnuc od dosiaľ uvedeného považuje ústavný súd za potrebné poukázať na neakceptovateľnosť stanoviska sťažovateľa, podľa ktorého vzhľadom na neprípustnosť

dovolania jediným do úvahy prichádzajúcim právnym prostriedkom nápravy porušeného práva sťažovateľa bolo mimoriadne dovolanie.

Pokiaľ bol sťažovateľ tej mienky, že proti uzneseniu krajského súdu ako odvolacieho súdu nebolo prípustné dovolanie, potom prichádzalo do úvahy, aby podal proti uzneseniu krajského súdu sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, čo však zrejme neurobil. Nebolo totiž povinnosťou sťažovateľa predtým, ako by sa obrátil na ústavný súd, dávať podnet na podanie mimoriadneho dovolania. Mimoriadne dovolanie nemožno považovať za účinný právny prostriedok nápravy porušeného práva podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorý by mala dotknutá osoba podľa zákona k dispozícii, keďže neúspešný účastník konania sám právo podať mimoriadne dovolanie nemá. Tento mimoriadny opravný prostriedok zákon nepriznáva do dispozície účastníka konania, a preto ani v rámci princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno vylúčiť podanie sťažnosti ústavnému súdu bez toho, aby sa predtým účastník konania neúspešne domáhal podania mimoriadneho dovolania.

Pochybnosti vzbudzuje aj právny názor sťažovateľa, podľa ktorého proti uzneseniu krajského súdu ako odvolacieho súdu nebolo prípustné dovolanie.

Podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Sťažovateľ sám tvrdí, že uznesenie krajského súdu o nepripustení jeho vedľajšieho účasti v odvolacom konaní treba považovať za rozhodnutie odvolacieho súdu, nie teda za rozhodnutie súdu prvého stupňa. Napriek tomu s poukazom na údajnú ustálenú judikatúru (na dôkaz ktorej cituje odbornú právnickú literatúru z Českej republiky) tvrdí, že v danom prípade dovolanie nebolo prípustné, a to bez ďalšej vysvetľujúcej argumentácie.

Bez toho, aby ústavný súd chcel akýmkoľvek spôsobom prejednať rozhodovanie odvolacieho súdu v daných súvislostiach, treba povedať, že z ustanovenia § 237 písm. f)

Občianskeho súdneho poriadku sa prípustnosť dovolania vôbec nejaví ako jednoznačne vylúčená (ako to tvrdí sťažovateľ). Nemožno totiž pochybovať, že sťažovateľom namietaný postup krajského súdu, ktorý rozhodoval o prípustnosti vedľajšieho účasti sťažovateľa bez existencie návrhu niektorého účastníka konania na takéto rozhodovanie, má znaky postupu, ktorým sa vedľajšiemu účastníkovi konania odníma možnosť konať pred súdom.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2013